

INLEIDING. ECONOMIE ALS MENSWETENSCHAP	13
DEEL I. DE MENS OP ZOEK NAAR KENNIS	17
INLEIDING	
WAT IS FILOSOFIE EN WAAROM FILOSOFEREN?	19
HOOFDSTUK 1	
WAAROM ZOEKEN MENSEN INZICHT?	27
1. Praktisch belang en evolutionair voordeel	27
2. De morele waarde van kennis	29
3. Kennis om de kennis	30
4. Wetenschap en techniek	30
HOOFDSTUK 2 MYTHOS EN LOGOS	35
1. De mythe als verklaring	35
2. Presocratische natuurfilosofie	37
HOOFDSTUK 3 PLATO EN ARISTOTELES	43
1. Plato's vormenleer	45
2. Aristoteles	49
3. Rationalisme versus empirisme	49
HOOFDSTUK 4	
FILOSOFIE, THEOLOGIE EN OPENBARING	
1. Filosofie en geloof ontmoeten elkaar	
2. Filosofie als verheldering van het geloof	50
3. Filosofie versus geloof	52
3.1. De synthese van Thomas van Aquino	53
3.2. Het integraal aristotelisme (averroïsme) versus de theologie	54
3.3. Onvoorspelbare God en wereld	55
HOOFDSTUK 5	
KENNISLEER EN WETENSCHAP IN DE MODERNE TIJD	59
1. De nieuwe wetenschap	59
2. De filosofie en de nieuwe wetenschap: rede en ervaring als bron van kennis	62
2.1. Het rationalisme	62
2.2. Het empirisme	64
2.3. Immanuel Kant	68
HOOFDSTUK 6	
EEN NIEUW MENS- EN WERELDBEELD	73
1. De copernicaanse revolutie	73
2. De onttovering van het wereldbeeld	75
3. Het nieuwe mensbeeld en het ontstaan van de menswetenschappen	76
DEEL II, MENSWETENSCHAPPEN ALS WETENSCHAP	79
HOOFDSTUK 1	
INDELING VAN DE WETENSCHAPPEN	81
1. Het ontstaan van de huidige indeling	81
2. Onderscheidingen volgens studieobject	83
HOOFDSTUK 2	
CRITERIA VOOR WETENSCHAPPELIJKHEID	87
1. Wetenschappelijke kennis is mededeelbaar	87
2. Wetenschappelijke kennis is falsifieerbaar en testbaar	88
2.1. Verificatie en falsificatie	88
2.2. Evidence-based testen	89
2.3. Evidence from <i>above</i> . from <i>below</i> e[<i>lateral</i> support	93

2.4. Werken met oorzaak- en effectvariabelen	94
3. Ordenende en voorspellende kracht van wetenschappelijke kennis	95
4. Verklaren	97
4.1. Causale verklaringen	97
4.2. Functionele verklaringen	98
4.3. Intentionele verklaringen	101
HOOFDSTUK 3	
MENSWETENSCHAPPEN	103
1. De specificiteit van de gedragswetenschappen	103
1.1. Menselijk gedrag als onderzoeksobject	103
1.2. Intentionele verklaringen	105
1.3. Sub-en supra-intentionele verklaringen	109
1.4. Mechanismen en zwakke wetten	111
2. Taal- en cultuurwetenschappen	113
HOOFDSTUK 4	
ECONOMIE ALS MENSWETENSCHAP ONDER DE MENSWETENSCHAPPEN	117
1. Verschillend onderzoeksperspectief	117
2. Methodologische verschillen	118
3. Verschillende mensbeelden	119
4. De kritiek van sociologen op het methodologisch individualisme en het kolonialisme van economen	120
4.1. Methodologisch individualisme	120
4.2. Economie zonder grenzen	121
4.3. Methodologisch pluralisme	123
4.4. Post-autistic economics network, Isipe en the Perestroika Movement	125
HOOFDSTUK 5	
DE GRENZEN VAN DE WETENSCHAP	129
1. Wetenschap versus pseudowetenschap	129
2. Alles is wetenschap, maar wetenschap is niet alles	130
3. Hoe waardevrij is wetenschap?	132
3.1. Menswetenschappen versus natuurwetenschappen	132
3.2. Voorstanders van objectiviteit	133
3.3. Tegenstanders	135
3.4. Onderzoek ten dienste van de politiek	136
4. Foucault over de macht van de menswetenschappen	137
4.1. Wetenschap als constructie	137
4.2. Kennis is macht	139
DEEL III. ECONOMISCHE RATIONALITEIT EN MENSELUKE REDELIJKHEID	143
HOOFDSTUK 1	
INSTRUMENTELE EN KWALITATIEVE BENADERING VAN RATIONALITEIT	145
1. De instrumentele visie op rationaliteit van David Hume	145
2. Amartya Sen versus Gary Becker	147
HOOFDSTUK 2	
DE HOMO ECONOMICUS EN DE RATIONELE KEUZETHEORIE	151
1. De rationale keuzetheorie	151
2. Ontologisch en methodologisch statuut van de homo economicus	155
HOOFDSTUK 3	
INHERENTE BEPERKINGEN AAN DE ECONOMISCHE RATIONALITEIT	159
1. Informatiedeficit	159

2.	Instabiliteit van preferenties en voorkeuroordeningen	162
3.	Van preferentie naar rationaliteit en terug	163
HOOFDSTUK 4		
OP ZOEK NAAR EEN REALISTISCHER MENSBEELD		167
1.	Bijstelling vanuit de sociologie	167
2.	Bijstelling vanuit de (experimentele) psychologie en de gedragseconomie	169
2.1.	Preferenties en contexten	169
2.2.	Adaptieve preferentie	172
2.3.	Wilszwakte	175
3.	Ethische bijstelling	177
3.1.	Morele preferenties over preferenties	177
3.2.	Niet alles is te koop	179
3.3.	Rechtvaardigheid en foirness	180
4.	Gevolg: een bredere rationaliteitsopvatting	182
HOOFDSTUK 5		
RATIONALITEIT EN INTERMENSELIJKE HANDELINGSCOÖRDINATIE		185
1.	Tragedy of the commons	186
1.1.	Eigen versus algemeen belang	186
1.2.	Freeridgedrag	188
2.	Prisoner's dilemma	190
2.1.	Het gevangenendilemma: dominante strategie	190
2.2.	Het spel van de angstaas: geen dominante strategie	191
2.3.	Voorbeelden van het gevangenendilemma	191
2.4.	Tit-for-Tat	193
HOOFDSTUK 6		
RATIONALITEIT VAN GOED EN KWAAD		197
1.	Rationaliteit van moreel handelen: drie denktradities	197
2.	Whybemoral?	200
3.	'Rationaliteit' van normoverschrijdend gedrag	201
BESLUIT. REDELIJK OMGAAN MET ECONOMISCHE RATIONALITEIT		205
BIBLIOGRAFIE		209